

Matia Institutuak eta ATECE Gipuzkoak iktus baten ondoren pertsonen bizitza hobetzeko proiektu berritzaile bat hasiko dute irailean

- Iktusa da desgaitasunaren kausa nagusia munduan, eta Euskadin urtero 3.400 kasu baino gehiago erregistratzen dira.
- Iktusa izan duten 300 pertsonaren edo zaintzaileen bizipenak eta esperientziak jasoko ditu azterlanak.
- Proiektua “la Caixa” Fundazioaren Conecta Deialdiak bultzatu du, eta ospitaleko altaren ondoren premiazkoenak diren ase gabeko beharrak ikusaraztea eta erantzutea du helburu, iktus bat lehen pertsonan edo inguruan bizi izan dutenen ahotsa erdigunean jartzen duen ikuspegi parte hartzaile baten bidez.

Donostia, 2025eko irailak 5 – [Matia Institutua](#), Hartutako Kalte Zerebralaren Gipuzkoako Elkartarekin ([ATECE Gipuzkoa](#)) lankidetzan, “la Caixa” Fundazioaren **Conecta** Deialdian hautatua izan da, “**Iktusaren ondoren etxera itzultzea: beharrak identifikatzetik soluzioen baterako diseinura**” proiektua garatzeko. Ekimen aitzindari honen helburua, ospitaleko altaren ondoren iktusa izan duten pertsonen asetu gabeko beharrak detektatzea eta soluzio berritzaileak diseinatzea da, kaltetutako pertsonekin eta haien familiekin batera.

Iktusa desgaitasunaren kausa nagusia da munduan, eta intzidentziak gora egiten jarraitzen du, batez ere lan egiteko adinean dauden pertsonen artean. Euskadin, 3.400 kasu baino gehiago erregistratzen dira urtero, eta horiek eragin sakona dute pairatzen dutenen eta haien inguruko bizitzan. Hala ere, ospitaleko altaren ondoren sortzen diren behar asko ikusezinak edo erantzun gabeak dira.

Une horrek inflexio puntu bat markatzen du: ospitale ingurunetik etxerako trantsizioa ziurgabetasunez, beldurrez eta premia ugariz beteta egon ohi da, eta ez dira beti ikusten edo artatzen. Iktusaren ondorio fisiko, kognitibo eta emozionalek sakon alda dezakete eguneroko bizitza, eta pertsona askok laguntza egokiak, etengabeko errehabilitazioa edo errehabilitazioari buruzko informazio argia lortzeko oztopoei egin behar izaten diete aurre.

Testuinguru honetan, “**Iktusaren ondoren etxera itzultzea**” proiektua oso urrats garrantzitsua da, **pertsonekin eta pertsonentzat ikertuko baitu**. Premia nagusienak identifikatzeaz gain, **kaltetutako pertsonekin, haien familiekin eta eremu soziosanitarioko profesionalekin irtenbide errealak elkarrekin diseinatzea** ere bilatzen du. Ikuspegi parte hartzaile eta pertsona ardatz duen horrek ezagutza erabilgarria, aplikagarria eta eraldatzailea sortzeko aukera ematen du, iktusa bizi izan dutenen bizi kalitatea, autonomia eta ongizatea hobetu ditzakeena.

Gainera, azterketaren emaitzak oinarri izango dira praktika klinikoak hobetzeko, laguntza programa eraginkorrak diseinatzeko eta arreta kultura humanoagoa, inklusiboagoa eta bizitako esperientzia oinarrituagoa sustatzeko.

Proiektuaren faseak

Proiektu honek ikuspegi parte-hartzailea eta ebidentzian oinarritua du, eta **hiru fasetan** garatuko da:

1. Iktus osteko premia nagusienak identifikatzeko **inkesta probintziala**.
2. **Elkarriketa sakonak** pertsona afektatuekin eta zaintzaileekin, haien esperientziak ulertzeko.
3. **Baterako sorkuntzako saioak**, non irtenbide zehatzak diseinatuko diren inplikaturako eragile guztien parte-hartze aktiboarekin.

Azterketa Gipuzkoan egingo da, iktusa izan duten edo zaintzaile izan diren edo diren 18 urtetik gorako **300 pertsonen** borondatezko parte-hartzearekin. Haiekin harremanetan jartzeko, Donostia Ospitalea, Matia Fundazioa eta ATECE Gipuzkoa erabiliko dira. Metodologiak tresna kuantitatiboak eta kualitatiboak konbinatuko ditu, iktus osteko beharren ikuspegi integrala eta errealista bermatuz.

Datei dagokienez, proiektuarekin 2025eko irailean hastea aurreikusita dago, probintziako inkestaren eta 2026ko urrian egindako elkarriketa sakonen emaitzak eta 2027ko uztailerako elkarrekin diseinatutako soluzioak kontuan hartuta.

*“Proiektu honek aukera ematen digu arreta humanoagoa, pertsonalizatuagoa eta pertsonengan zentratuagoa lortzeko, non haien ahotsa protagonista den benetan garrantzitsuak diren soluzioen diseinuan”, nabarmendu du **Elena Olariu** proiektuko ikertzaile nagusiak.*

Jose Manuel Amador ATECE Gipuzkoako lehendakariak adierazi duenez, *“proiektuak iktusa duten pertsonen parte hartze aktiboa sustatzen du fase guztietan, eta esperientziagatik aditu gisa duten rola aitortzen du. Horrek bere autonomia, duintasunean eta ongizatean laguntzen du, eta pertsonarengan oinarritutako ikuspegia indartzen du”*.

Azterlanean espero diren emaitzak

1. Iktusa izatean ospitalean alta eman ondoren dauden beharrak identifikatzea

Ospitaleko altaren ondoren pertsonak dituzten premien mapa zehatza lortzea espero da, asetuak zein asetu gabeak.

Hori lortzeko, probintziako inkesta bat eta elkarriketa sakonak egingo dira, iktus bat izan duten pertsonen eta haien zaintzaileen parte-hartze aktiboarekin.

2. Elkarrekin sortutako soluzioak diseinatzea

Premiarik nagusienetatik eta premiazkoenetatik abiatuta, soluzio berritzaileak eta bideragarriak garatuko dira baterako sorkuntzako saioetan.

Konponbide horiek kaltetutako pertsonekin, senideekin, profesional sanitarioekin, sozialekin eta komunitarioekin batera diseinatuko dira.

3. Ezagutza aplikatua sortzea

Iktus osteko premiek Gipuzkoan izan duten ibilbideari buruzko ebidentzia zientifikoa emango du proiektuak, orain arte gutxi dokumentatu den arloa.

Erantzun gabeko premien kopuru handiagoari lotutako faktoreak identifikatzeko aukera emango du, análisis estatistiko eta kualitatiboen bidez.

4. Lanbideko eta antolakuntzako jarduna hobetzea

Emaitzek aukera emango diete Matia Institutuari eta ATECE Gipuzkoari honetarako:

- Zerbitzuak eta programak antzemandako benetazko beharretara egokitzeko.
- Laguntza – eta lankidetzak – sareak indartzeko.
- Etorkizuneko ikerketetan metodologia parte-hartzaileak txertatzeko.

5. Ezagutzaren transferentzia

Aurkikuntzak Gizarte-, osasun- eta komunitate-erakundeen artean zabaltzeko material eskuragarriak egingo dira (infografiak, txostenak, bideoak).

Garatutako galdetegia beste erakunde batzuek erabili ahal izango dute iktus osteko beharrak beren testuinguruetan ebaluatzeko.

Emaitzek, inplikaturako erakundeen praktika hobetzean gain, eremu soziosanitarioko beste erakunde batzuekin ere partekatuko dira, lankidetzak eta ezagutza transferitzeko sareak sustatuz.

Ekimen honekin, Matia Institutuak eta ATECE Gipuzkoak hartutako kalte zerebrala duten pertsonen bizi kalitatea hobetzeko konpromisoa berretsi dute, ikerketa aplikatuaren, parte hartze kolektiboaren eta berrikuntza sozialaren alde eginez.

Matia eta Matia Institutuari buruz

Matia irabazi asmorik gabeko fundazio pribatu bat da, interes orokorreko deklaratu, 140 urte baino gehiagoko esperientzia duena Gipuzkoan zerbitzu soziosanitarioak, etxez etxeak eta komunitarioak ematen. Patronatua hainbat eremu profesionaletako 9 pertsona nabarmenek osatzen dute, eta horiek modu independentean eta borondatez parte hartzen dute gobernantzan.

Gizarteari ekarpena egiteko bokazio argiarekin, Matian nabarmentzen da ezagutza eta berrikuntza etengabe bilatu, garatu eta aplikatu behar direla, baita gizartean zabaltzeko ere (I+G+b), **Matia Institutuaren** bidez, 2003. urtetik martxan dagoena. Zerbitzuak hainbat asistentzia-mailatan ematen dira, bai osasunaren arloan, bai egoitza-, komunitate- eta etxe-zerbitzuetan, eredu integral batean oinarrituta eta pertsona ardatz hartuta, autonomiaren, duintasunaren eta pertsonalizazioaren printzipioetan oinarrituta.

ATECE Gipuzkoari buruz

ATECE GIPUZKOA irabazi-asmorik gabeko elkarte da 1994. urtean, senide talde txiki baten ekimen gisa, une horretan baliabide espezifiko gutxi zeudela eta. Eratu ondoren, hazten hasi zen, bai bazkide kopuruari dagokionez, bai eskainitako jarduera eta zerbitzuei dagokionez, eta erreferente bihurtu zen hartutako kalte zerebrala duten pertsonen arreta espezifiko emateari dagokionez. Onura publikoko erakunde gisa aitortu dute 2010ean, eta hainbat aintzatespen jaso ditu, hala nola Gipuzkoako Boluntariotzaren Saria (Foru Aldundiak 2022an emana) eta Donostiako Udalaren Hiritar Merezimenduaren Domina (2024).

Gaur egun, ATECE Gipuzkoa Zuzendaritza Batzorde batean ordezkaturako bazkideek, boluntarioek, senideek eta neuropsikologiako, gizarte laneko, logopediako, fisioterapiako eta hiru monitoreko profesionalek osaturako diziplinarreko talde batek osatzen dute. Batera garatzen dituzte bildutako esperientzia eta arreta-ereduetan aurrera egiten jarraitzeko premian oinarritutako jarduerak eta zerbitzuak, zerbitzuen pertsonalizazioa, gizarteratzea eta egokitutako terapia- eta jolas-jardueretarako sarbidea lehenesteko. Bere esku-hartzea pertsonarengan oinarritutako eta autonomiara eta gizarteratzera bideratutako arreta eredu batean oinarritzen da, errehabilitazioa, laguntza psikosoziala eta eguneroko bizitzarako trebetasunen garapena barne hartuta, pertsona bakoitzaren gaitasunak ahalik eta gehien indartzeko eta familiaren eta ingurunearen beharrei erantzuteko.